

Sørine Gotfredsens prædiken 2. påskedag

Taler

Sørine Gotfredsen
Sognepræst og
samfundsdebattør

Dato

1. april 2024

Sted

Jesuskirken, Valby

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 20, vers. 1-18

Salmer

Tag det sorte kors fra graven
Som forårssolen morgenrød
Det er så sandt, at ingen så
Påskeblomst! hvad vil du her
Som den gyldne sol frembryder
Dig være ære, Herre over dødens magt

Nogle af de sanseindtryk, man modtog tidligt i livet, forsvinder aldrig igen. Personligt kan jeg så tydeligt huske duften af min pony og fornemmelsen af hendes tykke hvide pels, der om vinteren fik hende til at ligne den kæreste uldtot. Jeg kan mærke hendes silkebløde mule, som havde jeg rørt ved den i går, for virkeligheden føles så overvældende, når vi bliver stærkt forbundet med den. Man kan komme til at elske steder, dyr, skove, bygninger og sine daglige omgivelser så højt, at det ér, som vil noget uerstatteligt gå tabt, hvis man skilles fra det.

Naturligvis lærer man at leve med, at ens pony ikke er her længere, men man kan ikke tage store dele af virkeligheden væk fra mennesket, uden at det kommer til at lide under det. Alligevel sker det. Virkelighed går tabt, og jeg spørger mig selv, hvordan vi kunne være så længe om at forstå alvoren ved for stor ligegyldighed i synet på det skabte. Og nej, jeg tænker ikke her på det store drama om os og klimaet, skønt dette er alvorligt nok. Jeg tænker på sorgen over at miste føling med sin helt nære virkelighed.

Ved den tomme grav konfronteres vi på særlig vis med virkeligheden. Det er den første dag i ugen, og Maria, der har mistet det menneske, der stod hende så nær, opdager, at Jesus er væk, efter at han døde på korset og blev lagt i graven. Først tror hun, at nogen har flyttet liget, men pludselig står han dér og spørger,

hvorfor hun græder og siger hendes navn. Hun indser, at han stadig lever, men hun må ikke holde ham tilbage, for de to deler ikke længere som før fysisk virkelighed.

Efter at Jesus har rejst sig fra graven, er det, som om han befinder sig i overgangen fra at være Guds søn på jorden og dén, der skal vende tilbage til Faderen. Det er, som om han befinder sig i en tilstand mellem jord og himmel og ikke blot kan genkendes som før – men dog nok til at nogen, da han trådte levende frem, blev forsikret om opstandelsens realitet.

Og mens Maria ikke må holde Jesus tilbage, fordi han hører til et andet sted, skal hun til gengæld forstå, at hun hører til her på jorden. Mere end nogensinde. Efter opstandelsen skal hun virkelig til at forstå, hvem hun selv er i forhold til Gud og andre mennesker, og det skal hun ikke gøre ved at forsøge at beholde Jesus hos sig her. Det skal hun gøre ved at vende tilbage til dem, hun kender, og leve i virkeligheden der.

Det lyder måske som en ret simpel opgave, men sagen er, at vi er længe om at finde ud af, hvem vi selv er – ofte kan det tage et helt liv – og desuden glemmer vi nemt, hvad det egentlig vil sige for alvor at være i virkeligheden. Det er ikke mindst blevet afsløret i de seneste 50 år, hvor vi med en utrolig hast har skabt en tilstand, hvor maskinen og skærmen er blevet ophøjet som afgørende middel til indlæring, socialt liv, underholdning og demokratisk sans.

Man troede, at det blot ville være til berigelse, men i en blanding af naivitet, hovmod og almindelige rå markeds kræfter er der opstået et afhængighedsforhold, der ikke kan undgå at beskadige forholdet til virkeligheden. Og tabet er også af åndelig karakter, når man digitaliserer menneskelivet i så massiv grad lige fra postvæsen til folkeskole og glemmer værdien af noget så basalt som at røre ved ting, forlade sit hjem for at klare et ærinde og handle i en rigtig butik.

Jeg tror, at udviklingen har at gøre med den urgamle drøm om at hæve sig op over skaberværkets bindende vilkår og formå nærmest uden at bevæge sig at være til stede overalt og tale med enhver. Det er Babelstårnet om igen. Menneskene vil nedbryde barrierer, ophæve tid og sted, iscenesætte deres eget liv og være evigt tilgængelige midt i alt det flydende. Og først nu begynder det at gå op for os, hvor meget der med opførslen af det digitale babelstårn er at miste.

Man kan vinde indsigt i det ved at læse Umberto Ecos berømte roman *Rosens navn* fra 1980 om begivenhederne på et italiensk munkekloster i middelalderen. Hertil ankommer den unge novice Adso sammen med sin læremester William af Baskerville, og han – Adso – beskriver øjeblikket, da han første gang træder ind i klosterets skriptorium. Altså rummet, hvor munkene sidder og arbejder, og han siger: ”... synet af skønhed skaber fred (...) og jeg tænkte på, hvor dejligt det måtte være at arbejde sådan et sted (...) Blækhorn, fine fjerpenne, som nogle munke var ved at spidse med en skarp kniv, pimpsten til at gøre pergamentet blødt, linealer til at trække linjer med, som skriften skulle stå på.”

Adso overvældes af de håndgribelige tegn på åndfuldhed og den lykke, der kan opstå, når man er omgivet af bøger og bogstaver, man selv former. Jeg skriver selv meget i hånden, og når folk spørger mig, hvordan man i sit liv kan mærke mere Ånd og tro, opfordrer jeg ofte til at gøre det. Som et lille skridt på vejen. For det er, som om man gennem sin hånd mærker en inderste nerve, ja, måske ligefrem en forbindelse til det Ord, der oprindeligt skabte alt, og man skulle nok have læst *Rosens navn* lidt grundigere, inden man tømte folkeskolen for bøger og blyanter og tvangsindsatte eleverne bag hver sin skærm.

Den brutale adskillelse fra den nære virkelighed udgør utvivlsomt en del af forklaringen på det lidt mystiske vemod, som så mange taler om. Sikkert mere end både klimasorg, frygt for krig og anden global panik, for vi defineres af det, der er allertættest på.

Nogen vil måske hævde, at dette modsiges af beretningen om opstandelsens åndelige mysterium, der ikke forekommer særlig håndgribeligt. Nogen vil ligefrem hævde, at troen på opstandelsen ligefrem fratager os en del af grebet om virkeligheden, men sådan er det ikke. Det forholder sig modsat. Troen på opstandelsen binder os mere end noget andet til det håndgribelige, for idet Jesus opstår til en ny tilstand, er han så åbenlyst noget andet end os. Og fra dette punkt kan vi for alvor begynde at forstå, hvad vi selv er. De, der skal finde frem til troen på, at vi vil blive frelst af ham.

Før kunne menneskene omkring ham kun i øjeblikke ane hans guddommelighed, nu er den blevet endeligt stadfæstet, og Jesu opstandelse placerer ikke blot ham, men også os dér, hvor vi hører til. Fordi Jesus her på jorden levede, døde og opstod, forstår vi, hvor dyrebart livet er, og hvor vigtigt

det er at mærke det på sin egen krop. Tænk over det. Hvorfor kan man fyldes af lykke blot ved at gå sin vante rute og kalde på hunden eller feje gulvet og sætte kosten på plads? Og hvorfor kan man i et øjeblik stilhed, hvor kun fuglene høres, fornemme hele sit livsforløb i et enkelt åndedrag? Fordi man mærker virkeligheden helt tæt på og sig selv som skabt, og jo mere man adskilles fra dén følelse, desto mere vokser det omtalte mystiske menneskelige vemod, der nemlig i sidste ende handler om, at troen på evigheden er for svag.

I det digitale tyranni bliver den for svag, og også forfatter Karl Ove Knausgård gør sig tanker om, hvad der sker med os. I et essay berører han dette, at vi fotograferer alt og så intenst sanser verden gennem billeder. I hans øjne kan det medføre, at: "... fortiden begynder at hobe sig op, infiltrere nutiden, hvis plads til det nye, det ukendte, bliver mere og mere trang..." Det er en meget interessant tanke – at de moderne midler, der skulle skabe glæde og endnu mere frihed, faktisk risikerer at kvæle troen på fremtiden. Og dermed også som jeg ser det – jeg skal ikke tage et religiøst foregreb på Karl Ove Knausgård – troen på evigheden.

Det hele bliver for trangt, og i den klaustrofobiske reproduktion af os selv mister vi evne til at håbe ud over os selv. Jesu opstandelse bryder ind i dette lukkede rum og åbner porten til hele fremtidens horisont. "Hold mig ikke tilbage", siger han, for han skal bane vej, så lyset kan strømme ind i menneskelivet og lære os til fulde at ære virkeligheden her. Først nu kan vi til fulde se og sanse den. For med opstandelsen står det klart, at evigheden omkranser os allerede nu, og det er jo dén, der opfylder os i de salige øjeblikke. Ligesom den opfylder Maria, da Jesus ved graven siger hendes navn. Vi skal høre nogen sige vores navn, vi skal genkendes, vi skal tale sammen ansigt til ansigt, og vi skal ikke lade os trække væk fra bøgerne, vinden, skoven, fjerpenne og hestens mule, for jo mere man kommer på afstand af den virkelighed, som Guds egen søn har sat sit eget mærke på ved at være her hos os en tid, desto mere vil fremtiden føles trang og evigheden umulig.

Men nu er Jesus opstået fra de døde, som Paulus skriver, hvormed også vore liv er blevet ophøjet, og Faderen forventer af os, at vi lever det til fulde. Som Grundtvig siger om den opstandne: "Han er legemlig i Himlen og aandelig på Jorden", og dette udgør den dybeste essens af virkeligheden i opstandelsens tid. Vores tid. Derfor er det ikke ligegyldigt, hvad vi omgiver os med. Det har betydning, hvor meget man sidder ved den skærm, og om man lærer at bruge

sine hænder og skrive sine egne bogstaver, og om man nogensinde har set en levende ko.

Det har betydning, hvad vi taler om og fejrer, og hvilke religiøse fester, der – på mere eller mindre passende vis – mest højrøstet markeres i gaderne, og det har betydning, at vi 2. påskedag mødes for at glædes over, at Jesus er opstået. For hans Himmel er også vores Himmel, og det er i skæret fra den, at vi på denne jord ligesom Maria trods al dens mørke og ondskab og krigene og brutaliteten skal forsøge at blive os selv.

Det vil sige, at vi skal erkende vores egen svaghed og syndige mangel på evne til at elske nok og herpå lade os opfylde af hans barmhjertige vilje til alligevel at elske os. Hans vilje til at dø og opstå for os, så vi kan nære tillid til, at også vi en dag skal opstå fra de døde. Vores egentlige styrke stammer fra den tro på ham, fra troen på den opstandne, og det kan tage et helt liv at nå frem til den og dermed blive sig selv som menneske. Men hver dag kan man tage endnu et lille skridt, og vi har stadig tid.

Tror vi, fordi den opstandne viste sig for Maria og de andre? Ja, vi tror på grund af evangeliet og de overleverede ord, men ikke kun. Vi tror også, fordi vi kan mærke hans åndelige nærvær gennem den mest håndgribelige virkelighed, og derfor må vi ikke adskille os selv og vores børn fra den. For nogle af de sansendtryk, man modtog tidligt i livet, forsvinder aldrig igen. De udgør de første spæde tegn på, at man kan tro på, at evigheden findes, og Jesus opstod fra de døde for at få os til at indse, at den tro, som vi hele tiden har båret med os i det indre, kan vækkes til live. For vi er ikke alene på jorden. Vi er sammen med ham, der opstod fra graven for at være hos os i Ånden og aldrig lade sig skille fra os igen.

Amen.

Kilde

jesuskirken.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

2. påskedag, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sorine-gotfredsens-praediken-2-paskedag>